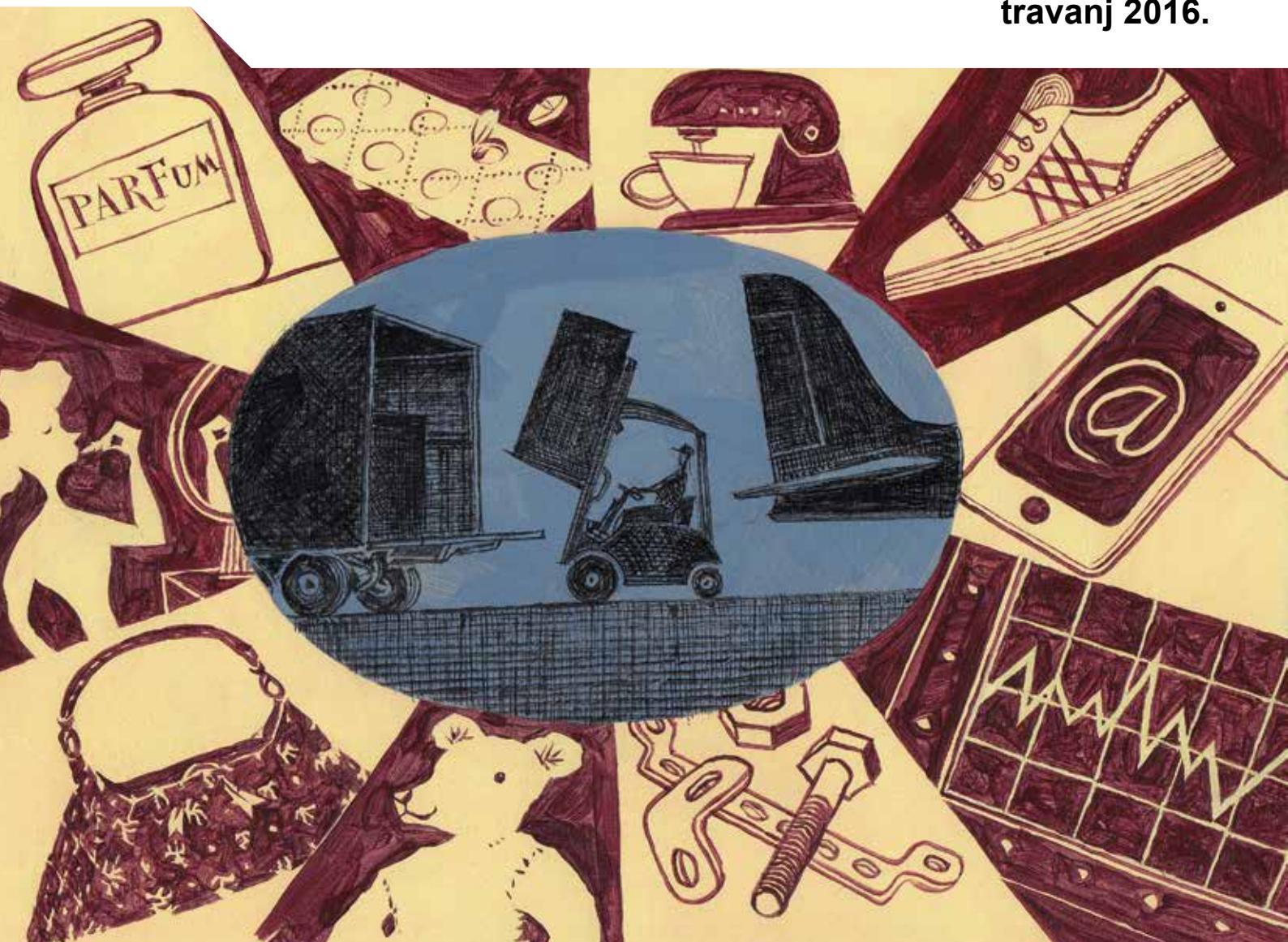

Trgovina krivotvorenom i piratskom robom:

MAPIRANJE GOSPODARSKOG UTJECAJA

Izvršni sažetak
travanj 2016.

IZVRŠNI SAŽETAK

Ovo ispitivanje pruža ažuriranu analizu utjecaja **globalne trgovine krivotvorenim i piratskim proizvodima**, poznatima u široj javnosti pod nazivom „lažnjaci“ ili „pirati“. Koristeći statističku obradu podataka, Ispitivanje se oslanja na jedinstven globalni skup podataka koji obuhvaća gotovo pola milijuna carinskih zapljena i na temelju kojega se utvrđuje da je u ogromnom dijelu međunarodne trgovine prisutna krivotvorena i piratska roba.

Godine 2013. međunarodna trgovina krivotvorenim i piratskim proizvodima iznosila je 2,5 % svjetske trgovine ili 461 milijardu USD. Toliko iznosi BDP Austrije ili BDP-ovi Irske i Češke zajedno. To iznad svega znači da su nositelji prava, vlade te gospodarstvo općenito podložni značajnim gospodarskim te društvenim gubitcima. Također, ukazuje na to da iza takve trgovine stoji finansijska moć zločinačkih mreža.

Posebna analiza za područje Europske unije pokazuje da su uvezeni krivotvoreni i piratski proizvodi 2013. iznosili do 5 % uvoza ili 116 milijardi USD (845 milijardi EUR-a). Ovo ukazuje na činjenicu da je relativni učinak krivotvorenja dvostruko veći za skupinu razvijenih država kao što je Europska unija u usporedbi s cijelim svijetom. Obujam ove pojave znatno je izgleda veći sada nego prije deset godina.

Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) provela je 2008. ispitivanje kojim je procijenila da krivotvorena i piratska roba, a koje se temeljilo na tada najboljim dostupnim podacima i metodama, čini do 1,9 % svjetskog uvoza, to jest skoro 200 milijardi USD. Iako se ispitivanje . U kontekstu današnjeg procvata međunarodne trgovine i otvorenog, globalnog gospodarstva ne nedostaju prilike za krivotvoritelje i zločince. Naime, trgovina krivotvorenim i piratskim proizvodima postala je velika opasnost za svako moderno gospodarstvo koje se temelji na znanju.

Krivotvorenje i piratstvo od iznimne su važnosti u svjetskoj ekonomiji vođenoj inovacijom Intelektualno vlasništvo ključan je izvor vrijednosti za poduzeća i omogućuje im uspjeh na konkurentnim tržištima. Na makroekonomskoj razini zaštita i ostvarivanje prava intelektualnog vlasništva jedan su od glavnih pokretača inovacija, što ih čini ključnim za održivi gospodarski razvoj. S obzirom na temeljnu gospodarsku važnost intelektualnog vlasništva krivotvorenje i piratstvo moraju se izravno napasti kao najveća opasnost za održive poslovne modele koji se temelje na intelektualnom vlasništvu.

Krivotvorenje i piratstvo utječu na mnoge proizvode od luksuzne i poslovne robe do svakodnevnih potrošačkih proizvoda. Meta krivotvoritelja postaje svaki proizvod kojem intelektualno vlasništvo dodaje gospodarsku vrijednost za nositelje prava i stvara razlike u cijenama. Krivotvoreni proizvodi obuhvaćaju sve od sofisticiranih luksuznih potrošačkih proizvoda kao što su ručni satovi, parfemi i roba od kože i poslovnih proizvoda kao što su strojevi, kemikalije ili rezervni dijelovi u svim cjenovnim razredima do svakodnevnih potrošačkih proizvoda kao što su igračke, farmaceutski proizvodi, kozmetika i namirnice. Štoviše, može se krivotvoriti svaki proizvod zaštićen intelektualnim vlasništvom. Zabilježene su čak zapljene krivotvorenih svježih jagoda, banana, cimeta i kokosova ulja (povreda žiga). Neki krivotvoreni proizvodi, kao što su farmaceutski proizvodi, rezervni dijelovi i igračke, vrlo su niske kvalitete te mogu predstavljati znatan rizik za zdravlje i sigurnost.

Na meti su svi tržišni segmenti. Krivotvoritelji i pirati povećavaju svoju dobit usmjeravajući se na sve moguće tržišne segmente. To uključuje sekundarna tržišta na kojima su potrošači od krivotvoritelja i pirata spremni kupiti krivotvorene proizvode kao i primarna tržišta na kojima su kupci krivotvorene robe žrtve prijevare i uvjereni da kupuju legitimne proizvode.

Trgovina krivotvorenom i piratskom robom:

MAPIRANJE GOSPODARSKOG UTJECAJA

Izvršni sažetak

Trgovina krivotvorenim i piratskim proizvodima globalna je i dinamična pojava. U novije vrijeme tržišta za proizvode kojima se krše prava intelektualnog vlasništva sve se više globaliziraju i pod utjecajem su globalnih trendova. Ponovni procvat trgovine nakon gospodarske krize, zahvaljujući čemu se otvara sve više novih tržišta u mnogim regijama, pojave i globalizacija vrijednosnih lanaca te razvoj e-trgovine u globalnom trgovovanju zajedno podupiru globalnu tržišnu dinamiku i za legitimnu i za krivotvorenu robu.

Krivotvoreni i piratski proizvodi mogu potjecati iz praktički svih gospodarstava na svim kontinentima, a čini se da je njihov glavni proizvođač Kina. Iako krivotvorena roba može potjecati iz bilo koje države, gospodarstva sa srednjim prihodima i ona u razvoju obično su važni igrači na međunarodnim tržištima krivotvorene i piratske robe. Ta se gospodarstva nazivaju „gospodarstvima podrijetla“ te služe ili kao važne tranzitne točke u međunarodnoj trgovini ili kao proizvođači, pri čemu je Kina najveći proizvođač. Ta gospodarstva obično imaju i dostatnu infrastrukturu i proizvodno-tehnološke kapacitete koji omogućuju trgovinu velikih razmjera. Međutim, ta gospodarstva možda nemaju razvijene čvrste institucionalne okvire, uključujući zakonodavstvo o intelektualnom vlasništvu i praksi provedbe tog zakonodavstva kako bi se mogla boriti protiv trgovine krivotvorinama.

Krivotvorene pogoda većinu brendova. Većina njih nalazi se u zemljama OECD-a, ali jedna je od meta i Kina. Detaljna analiza podataka o brendovima, uz informacije o registraciji nositelja prava intelektualnog vlasništva koja su povrijeđena, pokazuje da je većina proizvoda koji su na meti krivotvoritelja registrirana u zemljama OECD-a – prvenstveno u SAD-u, Italiji, Francuskoj, Švicarskoj, Japanu, Njemačkoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Luksemburgu. Međutim, gospodarstva u razvoju također bilježe povećanje broja registriranih nositelja prava. Tako primjerice najnoviji podaci pokazuju da često dolazi do povrede prava intelektualnog vlasništva kineskih poduzeća. Bilo da se nalaze u razvijenim zemljama ili u gospodarstvima koja se brzo razvijaju, ugrožene su sve inovativne tvrtke koje svoju globalnu strategiju razvoja temelje na intelektualnom vlasništvu.

Trgovački putovi za krivotvorenu i piratsku robu, među njima i posredničke tranzitne točke, složeni su i dinamično se mijenjaju. Analizom uvoza krivotvorenih i piratskih proizvoda u Europsku uniju utvrđen je skup važnih posredničkih tranzitnih točaka. Neke od njih, npr. Hong Kong, Kina ili Singapur, općenito su važna čvorišta međunarodne trgovine. Druge tranzitne točke nalaze se u gospodarstvima s vrlo slabim upravljanjem i snažnom prisutnošću organiziranog kriminala ili čak terorističkih mreža (npr. Afganistan ili Sirija). Analiza pokazuje znatne promjene iz godine u godinu jer krijumčari iskorištavaju nove rupe u propisima. To odražava sposobnost krivotvoritelja i zločinačkih mreža da brzo otkriju slabe točke i rupe te tako iskoriste mogućnosti za arbitražu, tj. brzu kupnju i preprodaju robe.

Sve više raste udio malih pošiljki poslanih uglavnom poštom ili putem kurirske službe. Čini se da su razlog tome sve manji troškovi takvih načina transporta te sve veća važnost interneta i e-trgovine u međunarodnoj trgovini. Malim pošiljkama krijumčari također izbjegavaju biti otkriveni i smanjuju rizik od kazne. Tako se pak povećavaju troškovi kontrola i zadržavanja na carini, što postavlja znatno veće izazove pred tijela za provedbu zakona. Izvršenje tako ogromnog opsega zapljena, od njihove obrade do ekološki prihvatljivog uništenja, predstavlja znatan teret za rad carinskih tijela i troškove za porezne obveznike.

Potrebno je više istraživanja da bi se suočilo s izazovom tako da bi zemlje mogle, kako pojedinačno tako i zajednički, osmislići smjernice i načine zaštite prava intelektualnog vlasništva. Informacije o razmjeru, opsegu i trendovima trgovine krivotvorenom i piratskom robom ključne su

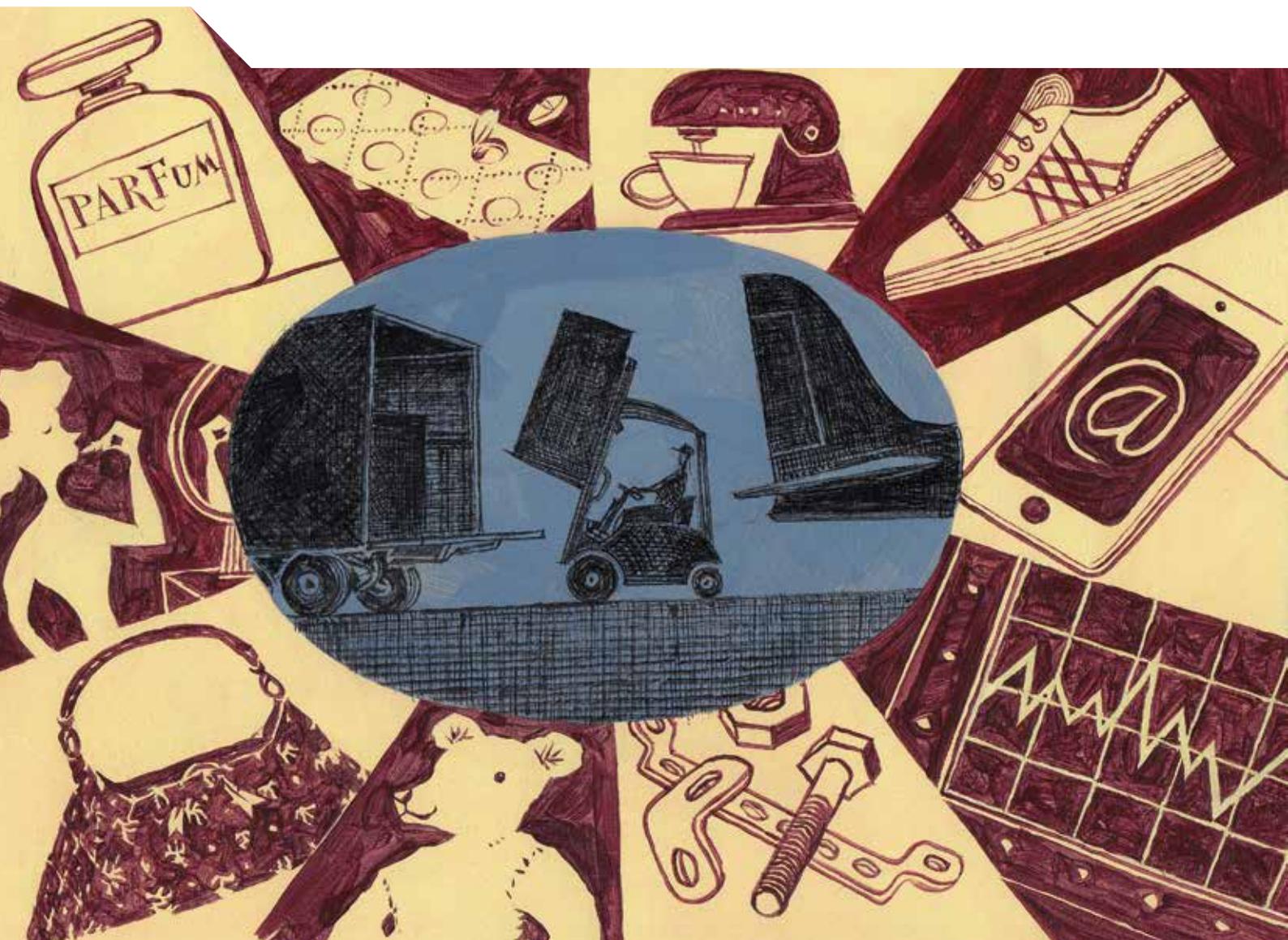
za razumijevanje prirode izazova s kojima se suočavaju vlade i nositelji prava. Međutim, trenutačni rezultati temelje se na opažanjima pri carinskim zapljenama, a ne uključuju domaće proizvedene i konzumirane krivotvorene i piratske proizvode kao ni digitalne piratske proizvode na internetu, što će biti potrebno dodatno analizirati.

Cjelovito izvješće dostupno je na adresama www.euiipo.europa.eu i www.oecd-ilibrary.org

Trgovina krivotvorenom i piratskom robom:

MAPIRANJE GOSPODARSKOG UTJECAJA

Izvršni sažetak

TRGOVINA KRIVOTVORENOM I PIRATSKOM ROBOM:

MAPIRANJE GOSPODARSKOG UTJECAJA

Izvršni sažetak
travanj 2016.

